

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6174/2020
29.04.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., које заступа пуномоћник Горан Митровић, адвокат из ..., против туженог ВВ са боравиштем у ..., кога заступа пуномоћник Срђан Прица, адвокат у ..., ради утврђења недостојности за наслеђивање и обима заоставштине, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2071/20 од 16.09.2020. године, у седници већа од 29.04.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду П 157/19 од 14.05.2020. године и пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2071/20 од 16.09.2020. године па се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 157/19 од 14.05.2020. године делимично је усвојен примарни тужбени захтев тужиоца па је утврђено да тужени није достојан за наслеђивање на заоставштини сада пок. ГГ из ..., те да не може стећи никакве користи из заоставштине. Утврђено је да тужиоцу АА из ... и тужиљи ББ из ... по основу права наслеђивања на оставштини сада покојне ГГ из ... припада право својине на 1/1 заоставштине покојне, односно сваком од тужилаца по 1/2 заоставштине коју чине непокретности и покретне ствари описане у том ставу изреке пресуде. Обавезан је тужени да тужиоцима призна наведена права и преда им у државину делове који им припадају. Утврђено је да тужиоцу АА из ... и тужиљи ББ из ... по основу права наслеђивања на заоставштини сада пок. ГГ из ... припада у 1/1 односно сваком од тужилаца по 1/2 новчаних средстава на рачунима код банака које су наведене у то ставу изреке пресуде. Такође се утврђује да тужиоцима по основу права наслеђивања на заоставштини сада покојне ГГ из ... припадају новчана средства у износу од 111.623,60 евра а који износ је тужени био дужан исплатити покојној ГГ на име удела о заједничкој имовини индивидуалне стамбене зграде спратности СУ + П +М у ... која је изграђена на кп.бр. ... КО ... Утврђено је да тужиоцима по основу права наслеђивања на заоставштини покојне припадају новчана средства у износу од 35.555,60 евра на име обачунате а неисплаћене затезне камате на дан 05.11.2019. године. Обавезан је тужени да тужиоцима по основу права наслеђивања на заоставштини сада пок. ГГ из ... на име удела покојне у заједничкој имовини исплати сваком од тужилаца по 56.311,80 евра у динарској противвредности по најповољнијем курсу на дан исплате. Обавезан је

тужени да тужиоцима по основу права наслеђивања на заоставштини сада покојне ГГ из ... на име обрачунате неисплаћене затезне камате на дан 05.11.2019. године исплати сваком од тужилаца износ од по 17.777,80 евра у динарској противвредности по најповољнијем курсу на дан исплате. Обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 1.807.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате у року од 15 дана под претњом извршења а одбијен је део тужбеног захтева тужилаца у виду законске затезне камате на трошкове поступка почев од дана подношења пресуде до извршности.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2071/20 од 16.09.2020. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена у побијаном делу пресуда Вишег суда у Новом Саду П 157/19 од 14.05.2020. године, а одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешног и непотпуног утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11 ... 18/20) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности, а повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју указује ревизија, није основ за изјављивање тог правног средства по члану 407. ЗПП, а према члану 407. став 2. ЗПП ревизија се у овом предмету не може изјавити због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су рођени брат и сестра сада пок. ГГ (ГГ1) која је рођена ...1963. године и била у браку са туженим, који је рођен 1964. године, од 2002. године па до свој смрти ...2014. године. Пре закључења брака четири до пет година су њих двоје живели у ванбрачној заједници, а заједничке деце нису имали. Сада пок. ГГ1 је једно време током 1980-тих година радила као ... а затим је радила у ... радњи с тим што је престала са обављањем тих послова када је почела да живи у ванбрачној заједници са туженим који је по националности ... Тужени је увозио и продавао чоколаде за подручје Балкана, поседује значајну имовину у ... коју је наследио од своје породице укључујући и фабрику чоколадних производа. У браку са сада пок. ГГ1 се бавио производњом лешника и у ту сврху је 2003. године са ГГ основао Предузеће ДД ДОО ... за производњу лешника. Директор овог предузећа је била сада покојна ГГ са уделом од 4,11 посто у предузећу, а једно време је туженом помагала на пословима продаје. Када је тужеников син из ранијег брака који је рођен 1990. године дошао да живи са туженим и сада пок. ГГ 1999. године, она је преузела бригу о детету и домаћинству а тужени је због пословних обавеза током сваке године у ... боравио по месец дана и то обично четири пута годишње. За време трајања заједнице тужени и покојна ГГ су куповали непокретности у ..., па су тако 1990. године купили непокретност за подручје Општине ... у ... где су започели изградњу простране

вишеспратне куће за породична становања, а купили су и један двособан стан у ... Стечене непокретности су поделили брачним уговором 2009. године који је оверен пред Општинским судом у Новом Саду под Р 319/09 од 12.03.2009. године третирајући све непокретности као заједничку имовину па је по том уговору сада пок. ГГ припала у својину као њена посебна имовина двособан стан површине 57,76м² у улици ... и ... као и друге непокретности, а уговором је утврђено и шта чини искључиво власништво туженог. Вредност стамбене зграде која је озидана на плацу у ... је по уговору сагласно процењена 250.000 евра и утврђена као посебна имовина туженог с тим што се тужени обавезао да сада покојној ГГ на име њеног доприноса у стицају те непокретности исплати 143.000 евра од чега јој је износ од 11.000 евра предао на дан закључења брачног уговора што се уговором и констатује а преостали износ је требало да се исплаћује покојној ГГ у једнаким месечним ратама под по 1.000 евра најкасније до 05-ог у месецу у динарској противвредности по најповољнијем курсу на дан исплате. Сада пок. ГГ је прихватила да је имовина у ... посебна имовина туженог, а од закључења брачног уговора међусобни односи супружника су се пореметили али су они наставили да живе заједно.

У јесен 2013. године сада покојној ГГ је постављена дијагноза карцинома материце у приватној клиници у ... а породици је дата информација да јој преостаје 3 до 6 месеци живота и да је за операцију касно. Након ових сазнања организовано је да сада пок. ГГ са туженим оде на лечење у Мађарску где би били две недеље на клиници за лечење карцинома у коју сврху је ГГ припремила медицинску документацију и очекивала да ће тужени пратити на том путовању и лечењу. Међутим, тужени је на крају одустао од тога тако да ни покојна ГГ није отишла на лечење у Мађарску. Њен брат као једини доступни сродник није могао да јој буде пратња јер је слеп од 1992. године. Тужени је након што је ГГ постављена дијагноза отишао на пут у ..., а покојна ГГ је остала сама у кући у ... Телефоном се пожалила тужиоцу да је сама физички слаба и да не може сама да живи па је позвала телефоном и сестру овде тужиљу ББ која је у то време била на раду у ... и замолила је да се врати у Србију. У договору са тужиоцима покојна ГГ се у току зиме 2013. године преселила из ...у свој стан у ... да би се брат и сестра бринули о њој. Тужилац АА од тада је даноноћно боравио уз сестру, а тужиља ББ је сада покојну ГГ обилазила, тешила је и такође ноћивала у њеном стану у ... Покојна ГГ је била разочарана у туженог зато што јој није пружио помоћ и подршку у болести, а такво разочарење је вербализовала тиме што је тужиљи забранила да је пита за туженог и говорила да од њега више ништа не може да очекује. Око две до три недељење по преласку у ... сада покојна ГГ је могла самостално да устаје а након тога више није могла ни да устаје ни да се креће, па су тужиоци организовали долазак медицинских сестара и лекара који су по потреби покојној ГГ указивали неопходну помоћ. Због болова које је трпела даван јој је морфијум. Тужени је дошао у кратку посету ГГ средином децембра 2013. године обећао да ће јој помоћи и да ће је одвести у ... на лечење али то није учинио. Разговарало се и о ГГ одласку на лечење у Москву, али је тужени и од тога одустао. Наредни пут тужени је дошао у посету својој супрузи у јануару 2014. године и донео новац за који је она брату саопштила да је то на име испуњења туженикове обавезе из брачног уговора а после тога тужени је поново отишао у ... и није долазио све до марта 2014. године. Док је боравио у Србији тужени није пружао негу покојној ГГ нити је боравио са њом у стану а повремено ју је обилазио у кратким посетама с тим што јој је слао и телефонске поруке. Због тих

порука се покојна ГГ узнемиравала, говорила је брату да проклиње судбину што је упознала туженог и молила је брата да јој прекине муке. Тужени је поново дошао у посету ГГ у марту 2014. године и то десетак дана пред њену смрт и тада се задржао у посети сат времена. На предлог тужиоца тужени је отишао у Београд да о свом трошку донесе за покојну ГГ лек из иностранства и тај лек је донео три дана пред ГГ смрт и лек није помогао. ГГ је преминула 24.03.2014. године, а трошкове сахране је сносио тужени. Током 2013. године, након сазнања за болест своје супруге тужени је у ... боравио чешће него раније и то у новембру 2013. године да би се вратио у Србију средином децембра 2013. године, затим поново отишао у ... у јануару 2014. године а следећи пут у посету покојне ГГ је дошао у марту 2014. године.

Тужиоцу у овој парници траже да се утврди да тужени није достојан да наследи сада покојну ГГ због тога што је избегавао да је посећује пред њену смрт, да је и поред сазнања да ГГ болује од неизлечиве болести одлазио на пословна путовања у иностранству где се задржавао више месеци, да о ГГ није имао ко да брине на имању у ..., већ је она била принуђена да смрт дочека у стану у ... где су се о њој бринули тужиоци. Како тужени није достојан да наследи покојну ГГ, тужиоци траже да се утврди да су они једини наследници на целокупној заоставштини у коју улазе и дуговања туженог сада покојној ГГ.

У односу на постављен тужбени захтев нижестепени судови налази да је исти основан односно да тужени није достојан да наследи сада покојну ГГ јер је тужени својим физичким одсуством ускратио емотивну подршку и помоћ сада покојној ГГ у стању њене тешке болести, те да јој отуда није посветио довољну пажњу препуштајући сав терет обавезе неге покојне ГГ тужиоцима. У складу са лишењем права на наслеђе туженог тужиоцу су и искључиви наследници на имовини за коју су нижестепени судови утврдили да се јавља као заоставштина покојне ГГ.

Закључак нижестепених судова да тужилац није достојан да наследи своју бившу супругу ГГ за сада се не може прихватити као правилан јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно и неправилно утврђено.

Одредбом члана 4. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“, бр.40/95 – одлука Ус 6/2015) је прописано да не може наследити на основу закону или завештање нити стећи какву корист из завештања (недостојан је онај ко је умишљајно усмртио оставиоца или је то покушао, онај који је принудном претњом или преваром навео оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу или га у томе спречавао, онај који је у намери спречавања оставиоцеве последње воље унишио или скратио његово завештање или га фалсификовао као и онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања оставиоца или му је ускратио нужну помоћ. Тужиоци у овој парници своју тужбу за недостојност туженог за наслеђивање темеље управо на тврдњи да се тужени теже огрешио о законску обавезу издржавања оставиоца или да му је ускратио нужну помоћ. Када се ради о тежем огрешењу о законску обавезу издржавања оставиоца, правило је да таква законска обавеза буде праћена и одговарајућим извршним насловом (пресудом, поравнањем), може да буде и уговорена обавеза, а неспорно је да у конкретном случају таква обавеза није била утврђена.

Породични закон у члану 151. када регулише издржавање супружника прописује да супружник који нема довољно средстава за издржавање а неспособан је за рад или незапослен има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима. Дакле, услов за законско издржавање супружника је да супружник нема довољно средстава за издржавање што у конкретном случају према утврђеном чињеничном стању на страни сада покојне ГГ не би било присутно имајући у виду њене имовинске прилике. Отуда произилази да је у поступку било нужно да се расправи питање да ли је тужени у овом случају сада покојној ГГ ускратио нужну помоћ. У пракси када се ради о појму нужне помоћи узима се у обзир она која је била неопходан оставиоцу да би му се спасао живот или сачувало здравље (психички или телесни интегритет) ако се она могла пружити тако да наследник или треће лице не дође у исту опасност. Дакле, тражи се узрочно последична веза и то већег степена између радњи или пропуштања потенцијалног наследника и последице која је наступила по оставиоца. Код чињенице која је утврђена а која се односи на здравствено стање односно тежину болести сада покојне ГГ нема сумње да степен непружања помоћи туженог, како су то утврдили нижестепени судови се не може довести у вези са њеним здравственим стањем односно смрћу. Осим тога, тужени у току поступка као парнична странка се изјаснио о околностима које наводе нижестепени судови а које третирају као неуказивање нужне помоћи а о томе се нижестепени судови нису изјашњавали (зашто је одлазио у ..., зашто нису покојној ГГ пружене одређене медицинске терапије и томе слично). Све напред наведено показује да се за сада из нижестепених одлука не може са сигурношћу утврдити која је то нужна помоћ коју тужени у конкретном случају није пружио сада покојној ГГ а која би имала утицаја на њено здравствено стање психичко или физичко. Због свега тога и одлучено је као у изреци на основу члана 416. став 2. ЗПП.

У поновном поступку нижестепени судови ће имати у виду све што је напред наведено па ће поново са аспекта наведених одредаба Закона о наслеђивању оценити да ли се у конкретном случају може ради о ускраћивању нужне помоћи у степену који би довео до лишења права туженог да наследи своју бившу супругу, па ће након тога донети на закону засновану одлуку.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић